

ACTA GENERALIS VIII. SYNODI.

Latini

uerunt, an sancti Maximi literas suscipere vellent, quibus clarissime patet, filium spiritus sancti non esse causam. Quibus Latini responderunt, se minime credere, filium principem sancti spiritus causam esse, sed patrem unicam filium sanctum spiritus causam profiteri, illius secundum generationem, huius vero secundum processionem. Ut autem patet unam eandemque substancialiam ipsorum esse, sanctum spiritum per filium procedere, Latinos dicere, qui etiam induisibiliter eorum substancialiter ab hypostatis, profiteri, nam filius substancialiter patris filius est, sanctus vero spiritus substantialiter patris & filii. Dicebant ergo Latini. Si spiritus substantialiter patris & filii est, substantialiter vero ab hypostasi seu genitele est, vt sanctus spiritus ex filio etiam hypostasi procedat. Authoritates autem, quas Maximus citare videt, ab Ambrofio, Hieronymi, Augustini, ac aliis sanctorum doctorum Occidentalem authoritatibus neutiquam esse diuersas, quorum qdem volumina plena sunt, sanctum spiritum ex patre filioque procedere. Quibus omnibus intellectis, conuenitus ipse dimisus fuit. Postridie autem idem patres conuenire, Graeci sancti Tarasii patriarchae Constantinopolitanis autoritates atulere, tenentes sanctum spiritum ex patre per filium procedere, cupientes eo modo symbolum celebrantes, cum Latinis coniungi. At illi praepositionem, per, longe melius quam Graeci exposuere. Contendebitibus enim Graecis, per, & ex praepositiones diuersa significare, Latinos subtiliter respondebant, dicentes. Siqdem diuersa significat, necesse est, vt in diuinis ducunt sint operationes, altera quidem patris, quae per, ex, altera vero filii, quae per praepositionem, per, significetur, quod quam maximam inconveniens est. Nolebant ergo Latini praepositionem, per, suscipere, ne propter ambiguitatem vocabuli, quisque impius crederet praepositionem, per, organum quoddam significare, instar scilicet aqueductus, cum ipsi profiterent sanctum spiritum ex patre filioque, vt ab uno solo principio unicam operationem procedere. Quibus dictis discesserunt. Et quamvis Graeci nolent amplius conuenire, quid enim dicentes non habebant tam a Latinis coacti iterum conuenierunt. Et factum fuit post multa, vt Latini, cōtendebitibus Graecis, sententiam suam litteris mādauerint in hac forma. Quoniam Graeci suspicent nos duas principia, duasve causas in sancta consubstantiali trinitate profiteri, idcirco hac habētes sententiam vel tali profitētes, anathemate notamus, quādoquidem ipsi credimus patris & filii operationem potestatemque mittendi, unicam spiritus sancti causam esse, ita vt filius non sit diuinus a patre principium, ex quo qdem spiritus sanctus procedat, ac esse habeat. Nam patrem unicam causam, & radicem, ac fontem diuinitatis profitemur esse, nō ita tamē vt patris & filii ex eo cōfundamus psonas, qd operationem ipsorum unam esse credimus, (id enim esset impium crederet) verum duas patris, filiorum psonas existere, unam autē operationem, ac eorundem, unicam potestatem mittendi, unum deniq̄ esse, quod ex ipsis substantia, & hypostasi mititur, profitemur. Idcirco autem diuinum symbolum declaratum, ac dilucidatum a maioribus nostris suffit dicimus, ne quisque ambigens, an filius spiritus sancti causa sit, in aliquam incideret heresim. Nam credētes sanctum spiritum ex filio nequaquam procedere, necesse est, vt intelligat spiritum ex solo patre procedere, ac consequenter non esse filium. Qui autem proferunt spiritum ex sola patris persona procedere, hi procul dubio resubstantiam ab hypostasi separant, & partitionem imaginatur diuinæ substantiae, quod a ratione fidēi, valde alienum pie creditur esse. Quibus qdem literis a Graecis per lectis, eas vario sensu intellexerunt. Nam alij dicebant, Latinos, filium spiritus sancti causam esse, clarissime crederet, & cum Graecis neutiquam conuenire, alij vero Latinos ipsos duo principia, duasve causas trinitati ascribere, alij deniq̄ qui ingeniosiores habēteret, mītum in modum contēdebat, vt ipsae literae diligenter inspicerentur. Latinia autem aucta tanta Graecorum inter se cōtroueria, alias ad eos literas miserunt in hoc tenore.

Graec.

¶ Quoniam Graeci nos calumniātūr, a nobis obijciunt, duo principia, vel duas causas in sancta & cōsubstantiali trinitate ponere, idcirco professionē nostram his literis mādamus. Credimus in unum deum patrem, & in unū filium unigenitū, & ex patre natum, & in unum spiritum sanctum, ex pte qdem habētem esentiam, quādānodum etiam filius, verē ex filioque procedētem, quādoquidem patrem unicam filium sancti spiritus causam profitemur, illius qdem p generationem, huius vero p processionem. Porro autem ne idē titatē cōunctionemque diuinæ substancialiter distribuere, ac ipsam eādem substancialiter, non autem sola ratione, ab hypostatis & psonis differre, credere videamur, necnō ne qd ipsam credēdo sanctum spiritum ex solo patre procedere, tres in partes unicam illam diuinam

Latini

D

E

F